

PŘÍPRAVNÉ KURZY VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍ JAKO „ŠKOLNÍ“ STÍNOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

PREPARATORY COURSES OF MULTI-YEAR GYMNASIA AS A “SCHOOL” SHADOW EDUCATION

Vít Šťastný

Klíčová slova: *přípravné kurzy, stínové vzdělávání, nabídka, cena, přijímací zkoušky*

Keywords: *preparatory courses, shadow education, supply, price, entrance examinations*

Cíle v ČJ

Poster prezentuje dílčí výsledky širěji pojatého výzkumu zaměřeného na zkoumání souvislostí mezi školním a stínovým vzděláváním. Cílem posteru je prezentovat zjištění spojená s přípravnými kurzy k přijímacím zkouškám jako zvláštního druhu stínového vzdělávání. Poskytuje odpovědi na následující výzkumné otázky: 1) Jak rozšířené je poskytování přípravných kurzů víceletými gymnázii pro žáky 5. a 7. ročníků a kolik tyto kurzy stojí? 2) Jaké faktory a do jaké míry ovlivňují a) poskytování těchto kurzů, b) cenu těchto kurzů?

Teoretická východiska v ČJ

Stínové vzdělávání označuje různé druhy a typy placené výuky (doučování) v naukových předmětech nad rámec běžného školního rozvrhu (Bray, 1999). Česká i zahraniční odborná literatura se dosud zaměřovala jen na soukromé poskytovatele (jednotlivce či organizace), avšak přehlížela stínové vzdělávání poskytované školami. Příkladem v České republice jsou kromě placených kroužků naukových předmětů také přípravné kurzy k přijímacím zkouškám poskytované středními školami. Rozhodnutí poskytovat tyto kurzy stejně jako stanovení jeho ceny je v moci školy, respektive ředitele. V posteru jsou blíže analyzovány faktory, které toto rozhodnutí potenciálně ovlivňují.

Metodologie v ČJ

Závěry prezentované v posteru se opírají o výsledky analýzy dat pocházejících ze dvou zdrojů: (1) webové stránky víceletých gymnázií; (2) administrativní data MŠMT. V první fázi výzkumu byly ze stránek víceletých gymnázií (n=312) získány údaje o přípravných kurzech (celková cena, počet lekcí, délka lekce, předměty...). Sběr dat proběhl v období listopad 2019–leden 2020. Tyto údaje byly následně propojeny s kontextovými daty o jednotlivých školách z příslušných výkazů MŠMT. Kromě základní popisné statistiky byla pro analýzu dat využita (logistická) regrese.

Závěry v ČJ

Více než polovina víceletých gymnázií poskytuje přípravné kurzy pro žáky 5. a 7. ročníku. Průměrná cena jedné šedesátiminutové lekce byla 92 Kč, na některých gymnáziích však jedna taková lekce v přepočtu stojí i více než 250 Kč. Předběžné analýzy ukazují, že poskytování přípravných kurzů souvisí se zřizovatelem školy (veřejná vs. soukromá), s mírou selektivity gymnázia, s počtem konkurenčních gymnázií v okolí a také s krajem, ve kterém se gymnázium nachází. Poster diskutuje implikace těchto zjištění v kontextu (ne) rovných příležitostí ve vzdělávání.

Souhrn příspěvku v AJ

Scholarly literature has so far focused mainly on fee-based tutoring in academic subjects supplied by individual tutors or tutoring companies outside schools. A specific form of shadow education is offered by multi-year gymnasia, i.e. preparatory courses for entrance examinations. The aim of the poster is to analyse factors that potentially influence the decision to organize preparatory courses. Data on preparatory courses were gathered from the websites of multi-year gymnasia and were further combined with administrative data from the MEYS and descriptive and (logistic) regression analysis was conducted. More than a half of multi-year gymnasia offer preparatory courses for 5th or 7th grade students. Preliminary analyses show that provision of preparatory courses is related to public or private status, to the level of selectivity or number of competitors in the vicinity. Poster discusses the implications of these findings in the context of (un)equal chances in education.

Bibliografie

Bray, M. (1999). *The shadow education system: Private tutoring and its implications for planners*. UNESCO International Institute for Educational Planning.